

SOCIÁLNĚ EKONOMICKÝ AUDIT VYSPĚLÉHO SOCIÁLNÍHO STÁTU II.

Ivo Patta

Abstrakt

Audit (z lat. *auditus*, slyšení) znamená úřední přezkoumání a zhodnocení dokumentů, zejména účtů, nezávislou osobou. Kromě finančního auditu se v poslední době zavádí i další druhy auditů. Audit dopadů na životní prostředí (EIA), technický audit (EGI), forenzní audit (zaměřený na odhalování podvodů, zpronevěr). Dále sociální audit, později rozšířený na etický a sociální audit (po skandálu Enron 2002).

Dovolím si rozšířit výše uvedený výčet auditů o novou položku. Tou je Sociálně-ekonomický audit (SEA). Ten jsem, bez toho, abych jej takto nazval, již dříve aplikoval v přednáškách:

- Ekonomika rodin a její makroekonomické dopady (XXXIX. Konference České demografické společnosti Praha 27.5.2009),
- Implicitní dluh důchodového systému a způsoby jeho eliminace (II. konference Reprodukce lidského kapitálu VŠE Praha 14 – 15. 12. 2009),
- Sociálně ekonomická hlediska podpory rodin (Příprava strategií místního rozvoje Luka nad Jihlavou 28. – 29. 5. 2014),

Že se nejedná o čin svévolný, ale nanejvýš potřebný, demonstruji na dvou systémech sociálního státu, daňovém a důchodovém.

Klíčová slova: sociální model, sociální stát, důchodový systém, zásluhovost, daňový systém, pronatalitní politika, rodiny s dětmi

JEL Code: I38

1 Co je to evropský sociální model?

Od 1. května 2004 jsme se stali součástí EU. Proto nás musí zajímat evropský sociální model. Ten je v EU jedním z nejčastěji užívaných pojmů. Nalézt definici evropského sociálního

modelu se však dosud nikomu nepodařilo. Všichni jen hovoří o něčem, co není přesně definováno a proto si to každý vysvětluje a interpretuje tak, jak se mu to právě hodí.

Evropský sociální model tak chráníme a modernizujeme, stavíme jej do rovnováhy s hospodářským růstem, ale nejsme schopni jej definovat ani dostatečně přesně popsat, natož s ním smysluplně pracovat.

Co je tedy evropský sociální model? Není to nic jiného, než snaha o prosazení jednotné sociální politiky Evropské unie. Pod evropským sociálním modelem lze nalézt vše, co spadá do kompetence jednotlivých členských zemí. Evropské instituce a byrokraté v nich, se ve skutečnosti ohánějí prázdným pojmem „evropský sociální model“ jako strašákem při svých snahách prosadit, v rozporu s primární legislativou členských zemí, jednotnou evropskou sociální politiku.

1.1 Evropský sociální model oslabil přirozenou mezigenerační solidaritu

Skoro se stydím za to, že zde musím opakovat, co je přirozená mezigenerační solidarita. Přirozená mezigenerační solidarita je pevně zakotvena v tří-generační rodině mezi rodiči na jedné straně a prarodiči a dětmi na zbylých koncích mezigenerační posloupnosti a tedy i mezigenerační solidarity.

Otázkou dne je, kdy v odborných kruzích dojde k pochopení toho, že přirozená mezigenerační solidarita není slučitelná s naším současným sociálním modelem, který je ve své podstatě identický s evropským sociálním modelem. Evropský sociální model totiž není mezigeneračně solidární!

Regulace zavedené státy EU ve jménu evropského sociálního modelu (stejně zdanění u bezdětných i rodičů vychovávajících děti a s tím související daňové nezohlednění nákladů na výchovu dětí v rodině) zatěžují nestejnou měrou rodiče i bezdětné. Stejně zdanění rodičů a bezdětných má negativní vliv na rodinné rozpočty. Patta I., Proč nemáme na výchovu dětí, 2007. Dostupné na adrese: <http://nazory.aktualne.cz/komentare/ivo-patta-proc-nemame-na-vychovu-deti/r~i:article:109032/>. To má přímé důsledky v deformacích struktury obyvatelstva, protože není brán ohled na různou míru odpovědnosti obou skupin za negativní demografický vývoj.

Aplikace evropského sociálního modelu v České republice v 90. letech minulého století do daňové oblasti, přímo vyvolala demografickou depresi! Stalo se tak prostřednictvím zákona č. 586/1992 Sb., o dani ze mzdy fyzických osob platném od 1. 1. 1993. Více v přednášce: Patta I., Sociálně ekonomická hlediska podpory rodin; Dostupné na adrese: <http://www.spov.org/skoly-obnovy-venkova-1/setkani-sov-2014--priprava-strategii-komunitne-vedeneho-mistniho-rozvoje.aspx>

Tab. 1: Úhrnná plodnost v České republice mezi lety 1994 a 2013.

Rok	1994	1995	1996	1997	2000	2005	2007	2010	2013
Úhrnná plodnost	1,440	1,281	1,189	1,178	1,151	1,275	1,440	1,516	1,46

Průměr úhrnné plodnosti České republiky za roky 1994 až 2012 se rovná 1,299947 dítěte/na jednu ženu.

Polemika: S možnou námitkou, že extrémně nízká plodnost byla především způsobena změnou reprodukčního chování – odkládání rození dětí do vyššího věku, nemohu souhlasit. Změna reprodukčního chování u fertillní generace je důsledkem, nikoliv příčinou extrémně nízké porodnosti. Tou příčinou je odebrání peněz určených na výchovu dětí v rodině od 1. ledna 1993 z rodinných rozpočtů.

Dostali jsme se tak do zóny extrémně nízké plodnosti, která velmi účinně zredukuje naše původní obyvatelstvo a to bez válek, hladomorů a epidemií.

Tab č. 2: Důsledky demografické deprese na početní stav obyvatelstva

Úhrnná plodnost	Početní stav obyvatelstva 0 roků (výchozí časový bod)	+ 30 let	+ 30 let (0 + 60 let)	+ 30 let (0 + 90 let)
1,3	100 %	63 %	40 %	25 %

Hodnota úhrnné plodnosti 1,3 znamená, že ve stabilní populaci bude činit úbytek obyvatelstva 1,5 % a velikost této stabilní populace se zmenší na polovinu každých 45 let (Rychtaříková J., Generační plodnost v České republice na základě sčítání 2001, časopis Demografie 4/2003, str. 256).

Očekávaným výsledkem takového vývoje je konec solidarity mezi občany a tím i konec sociálního státu. Právě zde, v evropském sociálním modelu, je příslovečný zakopaný pes, kterým je bezpochyby demografický problém. Proč? Protože jsou mediálně potlačovány

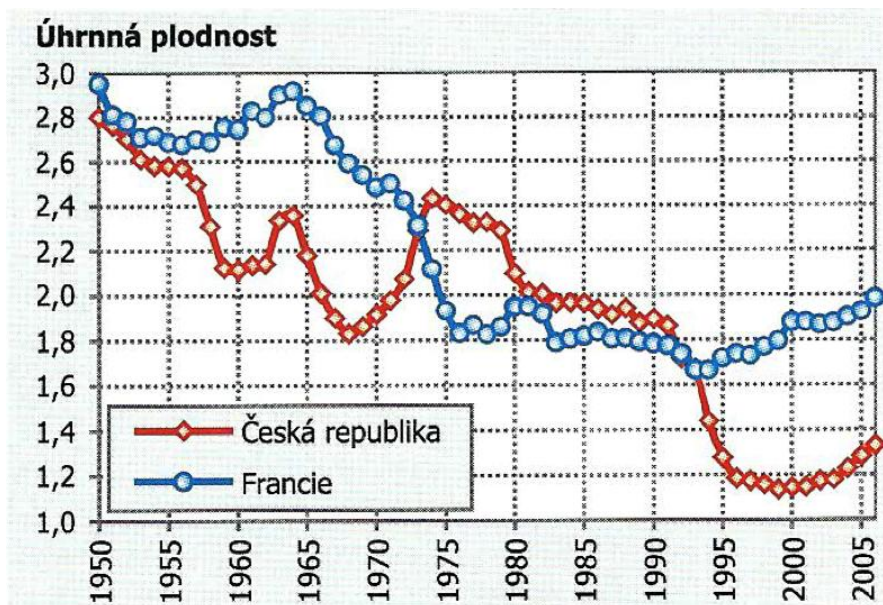
a ignorovány vědecké poznatky, dávajících do souvislosti systémy, v nichž chybí zohlednění počtu v rodině vychovaných dětí s enormně nízkou porodností (Boldrin, Michele - De Nardi, Mariacristina - Jones, Larry E. Fertility and Social Security. 2005. Massachusetts: National Bureau Economic research, Working Papers 11146). Právě takovým systémem, který nezohledňuje rodiči vychované děti, je evropský sociální model přetransformovaný k nám v 90. letech minulého století.

Původní průběžný důchodový systém zohledňoval počet vychovaných dětí ve vazbě na věk odchodu do důchodu u matek. Uvedená preference matek je postupně odbourávána od r. 1996. Od uvedeného roku je prodlužován věk odchodu do důchodu u žen o plus čtyři měsíce za každý kalendářní rok.

2 Daňová politika státu a důsledky daňové reformy z r. 1992

Polemika: Odkládání rození dětí do vyššího věku bylo důsledkem. Příčinou bylo krácení rodinných rozpočtů. Nezaměňovat důsledek a příčinu. Je to stejný přístup jako tvrdit, cituji: Nízká sňatečnost a nízká porodnost jsou zákonitými jevy této kulturní změny (Rabušic L., Kde ty všechny děti jsou? Sociologické nakladatelství, Praha 2001).

Graf 1: Demografické důsledky daňové politiky státu (trendy plodnosti po roce 1950)

Zdroj: ČSÚ

Doporučuji Vaší pozornosti 70. léta a 90. léta dvacátého století. Jedná se o stejnou reakci obyvatelstva na státní zásah do ekonomiky rodin, jen s opačným znaménkem. V

prvním případě (70. léta) šlo o masivní zvýšení podpory rodin, v případě druhém (90. léta) naopak o masivní krácení rodinných rozpočtů.

Krácení financí rodinám provedené v rámci daňové reformy, která od 1. 1. 1993 obírá pracující rodiče o tři čtvrtiny (!) financí určených do konce roku 1992 na krytí nákladů výchovy dětí v rodině (snížení z 53 % na 13 %). V roce 1989 byl celkový příjem sledované rodiny 5886 Kč měsíčně a celkový státní příspěvek na děti 1079 Kč. Podíl státního příspěvku byl tedy 18,3 % z celkových příjmů rodiny. Jelikož standardní potřeby dětí v takové domácnosti představují 34,8 %, potom podíl státního příspěvku na nákladech na děti činil 53 % (18,3/34,8); M. Hiršl, Příspěvky Českého státu rodinám na náklady spojené s výchovou dětí, Demografie 2004, 46: str. 168.

Pro porovnání je v grafu demografický vývoj ve Francii. Francie v polovině let sedmdesátých masivně podpořila rodiny s dětmi. U mateřské dovolené je náhrada mzdy 100 % (ČR 68,9 %). U rodin s dětmi ve věku 0 – 5 let je celková relativní podpora ve Francii vyšší o jednu třetinu. Na rozdíl od České republiky, kde jsou základem finanční podpory sociální dávky (navíc striktně navázané na životní minimum), jsou ve Francii rovnoměrněji využity všechny formy podpory rodin. Markantní rozdíl je zejména u výdajů na služby pro rodiny s dětmi (0,5 : 1,6, tj. ve Francii více než trojnásobné). Z toho plyne vyšší podpora výdělečné aktivity matek malých dětí! (Kuchařová V., Rodičovská péče o děti do 3 let v ČR a ve Francii, VÚPSV 2013).

Tab č. 3: Dopad daňové politiky státu na rodinné rozpočty podle počtu dětí vychovávaných v rodině. Vyčísleno u průměrné mzdy a probíhající rodičovské dovolené u jednoho z rodičů.

Mzdové náklady celkem	33 500	Tabulka č. 3								
SP zaměstnavatel	6 250									
ZP zaměstnavatel	2 250									
Celkem pojištění zaměstnavatel	8 500									
Hrubá mzda	25 000									
SP zaměstnanec	1 625									
ZP zaměstnanec	1 125									
Celkem pojištění zaměstnanec	2 750									
Mzda po odpočtu pojištění	22 250									
Počet dětí v rodině	0						1	2	3	4
Daň z příjmu a daňový bonus	-2 955						-1 838	-721	+396	+1 513
Čistá mzda	19 295	20 412	21 529	22 646	23 763					
Daňové zvýhodnění na děti	0	1 117	2 234	3 351	4 468					
Rodičovský příspěvek (do 3 let)	0	7 600	7 600	7 600	7 600					
Čistý příjem na osobu	19 295	9 710	7 840	6 719	5 972					
Relativní čistý příjem na osobu	100 %	50,3 %	40,6 %	34,8 %	30,9 %					

Poslední dva řádky tabulky jasně vypovídají o daňovém znevýhodnění rodin s dětmi pracujících rodičů. Výsledkem práce zákonodárců je daňová politika, která finančně a v důsledku toho i společensky, deklasuje rodiny pracujících rodičů s dětmi.

Nadměrné zdanění rodin s dětmi, minimálně se lišícího od zdanění bezdětných, je primárním důvodem nedostatku peněz v rodinách. Jinak řečeno jedná se o materiální bídu. Bídu potvrzenou akutním ohrožením příjmovou chudobou.

Tabulka č. 4: Rodiny zaměstnanců z hlediska ohrožení příjmovou chudobou. Souborné informace ČSÚ, Zaostrěno na ženy, na muže, ČSÚ 2005, strana 57. Kód publikace: 1413-05)

Rodiny	bezdětné	1 dítě	2 děti	3 děti
Celkem ohroženo	0,8 %	5,6 %	7,0 %	11,8 %

Druhý řádek tabulky jednoznačně ukazuje skutečnost, že s každým dalším vychovávaným dítětem narůstá hrozba finančního bankrotu v rodinách, které jsou bez dětí ekonomicky vysoce stabilní (rodiny zaměstnanců).

Prokazatelného poklesu porodnosti v přímé souvislosti s reformou daňového systému o 30 000 dětí ročně si povšiml M. Hiršl. Cituji: Změny ... ukazují trend vývoje skutečných hmotných životních podmínek ve kterých rodiny s dětmi žijí. Přejít od daně ze mzdy na daň z příjmu fyzických osob znamenal DRASTICKÉ omezení daňového odpočtu z důvodu péče o nezaopatřené děti. Uvedená skutečnost výrazně ovlivňuje rozhodování mladých lidí, zda vůbec mít děti a kolik Bylo to způsobeno vyšším růstem míry zdanění pracovních příjmů rodičů v porovnání s bezdětnými (M. Hiršl, Příspěvky Českého státu rodinám na náklady spojené s výchovou dětí, Demografie 2004, 46, str. 166,167). Cituji M. Hiršla: Nelze v této souvislosti nepřipomenout, že právě v letech 1994 – 1996 klesl počet narozených dětí v České republice o 30. tis. ročně, tj. o čtvrtinu, a dosáhl mimořádně nízké úrovně, KTERÁ SE OD TÉ DOBY TRVALE UDRŽUJE.

Souhrnný účet za dvacet let, tj. od r. 1994 do r. 2013, nadměrného zdanění rodin s dětmi:

Stát ušetřil (s přihlédnutím k aktuální cenové hladině). Výpočet: zohlednění 50 % nákladů na výchovu dětí v rodině (80 000 Kč : 2 = 40 000 Kč). Od výsledku 40 000 Kč odečteme aktuální slevu ve výši 13 404 Kč = 26 596 Kč.

Stát za uvedených 20 let ušetřil 26 596 Kč x 20 let x 2 miliony dětí = 1 064 000 000 000,- Kč

Prokazatelný důsledek nadměrného zdanění rodin s dětmi: nenarození 600 000 dětí

Tzv. vyspělý sociální stát jen za posledních 20 let (1994 – 2013) vyprodukoval v České republice demografickou depresi ve výši jednoho milionu dětí. Z tohoto počtu se 600 000 dětí nenarodilo prokazatelně vinou daňové politiky státu. Prokázáno M. Hiršlem

Více k tématu rodiny a daně v přednášce „Sociálně ekonomická hlediska podpory rodin“ (Příprava strategií místního rozvoje Luka nad Jihlavou 28. – 29. 5. 2014).

3 Definice starobních důchodů vyplácených z I. důchodového pilíře

Vyspělý sociální stát je založen na průběžně financovaných systémech. To, že je důchodový systém financován průběžně (mezigeneračně), znamená, že jedinou možnou investicí do státního důchodového systému, tj. I. důchodového pilíře, jsou dobře vychované děti (Rusnok J., Udržitelný penzijní systém. Inovativní přístup, Mladá Boleslav 2004). Dostupné na adrese: https://is.savs.cz/dok_server/slozka.pl?id=1678;download=1967

Proto precizní definice starobních důchodů vyplácených z I. důchodového pilíře zní: „Starobní důchody jsou dividendy z investic do výchovy dětí“ nebo česky: Starobní důchody jsou výnosy z vkladů do výchovy dětí.

Financování starobních důchodů v I. důchodovém pilíři je realizováno odvodem sociálního pojištění (SP), které je okamžitě přerozdělováno Českou správou sociálního zabezpečení (ČSSZ) současným důchodcům. Uvedená definice starobních důchodů platí i u bezdětných, protože i ti přispívali prostřednictvím přerozdělených daní na výchovu dětí těch druhých. Podle propočtů A. Berana nesou rodiče dětí 83 % nákladů na výchovu dětí, bezdětní pak 17 % (Beran A., Vyčíslení transferu od rodin s dětmi k bezdětným občanům, pracovní listy, tabulky, r. 2006, nepublikováno). Prof. M. Potůček z CESES FSV UK, uvádí, že bezdětní přispívají do 20 % na výchovu dětí těch druhých (Potůček M., Místo důchodové

reformy v sociálním, ekonomickém a politickém kontextu vývoje země; Konference VŠFS a CESES FSV UK „Důchodová reforma – jak dál?“, Praha 15. 6. 2010).

Sociálně vyloučení sem nepatří, protože do výchovy jejich dětí investoval výhradně stát, tj. všichni pracující ze svých daní. Navíc sociálně vyloučení nepracovali pro stát viditelným způsobem, tj. neodváděli daně ani sociální či zdravotní pojištění po dobu 25 až 35 let.

4 Vyčíslení zásluhovosti ve státem garantovaném důchodovém systému

V souvislosti s investicemi pracujících rodičů do výchovy dětí, cituji: ... "Z rozsáhlého šetření pořádaného Českým statistickým úřadem v roce 2003 vyplývá, že čistá peněžní vydání na výchovu jednoho dítěte dosáhla v průměru 6 352 Kč. Kromě výdajů na dítě do 3 let, které byly mírně vyšší než vydání na dítě ve věku od 3 do 5 let, je zde trend růstu výdajů s věkem dítěte. Zatímco vydání na dítě do 2 let činilo 5 391 Kč, průměrné náklady na dítě 18leté a starší dosáhly výše 8 020 Kč měsíčně. Z údajů Českého statistického úřadu vyplývá, že výchova jednoho dítěte představuje celkovou sumu výdajů zhruba 1,5 miliónu korun". Podrobnosti v článku: Dlouhý S., Náklady na dítě? 1,5 mil. Kč! Dostupné na adrese: <http://www.investujeme.cz/naklady-na-dite-1-5-mil-kc/>

Tabulka č. 5: Relativní výnos z I. důchodového pilíře podle počtu vychovaných dětí

Podle počtu vychovaných dětí	dvě děti	tři děti	čtyři a více dětí	jedno dítě	bezdětní
Výše investic do I. důchodového pilíře	2 880 000 Kč	4 320 000 Kč	více než 5 760 000 Kč	1 440 000 Kč	400 000 Kč
Poměr výnos/investice (%)	139 %	92,6 %	méně než 69,4 %	278 %	500 %

Výše investice do výchovy dítěte v rodině s příjmem na úrovni mediánu a 1 - 3 dětmi je 80 000,-Kč ročně, tj. 1 440 000,- Kč do plnoletosti dítěte. Vklad bezdětných do výchovy dětí těch druhých je 400 000,- Kč. Výnos z I. důchodového pilíře je v průměru dva miliony korun na jednoho starobního důchodce.

Poznámky k tabulce č. 5

1. Třetí řádek tabulky: V současné době praktikovaná zásluhovost, posuzovaná pouze na základě pracovní aktivity, v I. důchodovém pilíři vynáší bezdětným 500 % z vkladu.
2. Rodiče jednoho dítěte obdrží jako důchodci téměř trojnásobek vkladu, 278 %.

3. Naopak rodičům tří dětí se již investice do jejich výchovy v době stáří vrátí jen částečně.
4. Investice do výchovy čtyř a více dětí jsou pro rodiče z hlediska poměru vkladů do Prvního důchodového pilíře a výnosů z něj, finanční katastrofou.
5. Tabulka v posledním řádku také ukazuje, že výživu důchodců bezdětných a rodičů jednoho dítěte ve velkém rozsahu sponzorují ti, kteří vychovali tři a více dětí v rodině!

5 Makroekonomické důsledky záporné bilance důchodového účtu v důsledku jen parciálně pojaté zásluhovosti v I. důchodovém pilíři

V současné generaci starobních důchodců je pouze 5 % bezdětných a 15 % těch, kteří vychovali jen jedno dítě v rodině. Juříčková L., Analýza: Bezdětnost v České republice, 24. 7. 2005. Dostupné na adrese: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=118

Výpočet: 5 % bezdětných + (15 % s jedním dítětem : 2) = 5 % + 7,5 % = 12,5 % statisticky bezdětných

Protože bezdětní a rodiny s jedním dítětem také přispívají z daní na výchovu dětí těch druhých, jak je zřejmé z použité definice starobních důchodů v I. důchodovém pilíři, je třeba odečíst 1/5. Výpočet: (12,5 % : 5) x 4 = 10 %

Proto dochází k přerozdělování pouhých: 37 miliard korun ročně (jedná se o 10 % ze sumy aktuálně ročně vyplácených důchodů), z důchodového účtu rodičů, kteří pracovali a vychovali tři a více dětí v rodině, k bezdětným a rodičům, kteří vychovali jen jedno dítě v rodině.

Situace se ale změní v době, kdy půjdou do penze ročníky ze 70. let minulého století. Přerozdělování pohltí až jednu třetinu důchodového účtu (zde zatím nejde vycházet z bezdětnosti žen, proto je odhad navázán na porodnost, tj. na předpokládané počty plátců sociálního pojištění v době, kdy budou odcházet do důchodu početné ročníky ze 70. let minulého století.), tj. více než 20 miliard korun ročně bez započtení inflace.

Proto je zapotřebí provést důchodovou reformu I. důchodového pilíře. Žádné bankovní produkty I. důchodový pilíř nedokážou nahradit!

K tomu dlužno dodat: Otázkou náhradové migrace, jako prostředku kompenzace poklesu úhrnné plodnosti, se zabývají například B. Burcin a kolektiv v článku Koncept

náhradové migrace a jeho aplikace v podmínkách České republiky, Časopis Demografie 03/2007. Citují: ...Analýza stavu prokázala, že pokud by se jednalo pouze o udržení počtu obyvatel pomocí zahraniční migrace, tato cesta by byla úspěšná. Pokud bychom ovšem chtěli například zamezit stárnutí populace nebo nezvyšování indexu závislosti, celkový objem migrantů by musel být v rozsahu mnohonásobně vyšším než je tomu v současnosti.

6 Hodnotí důsledky neefektivních a nákladných pronatalitních opatření vlád

Masivní uplatnění neefektivních a současně enormně nákladných pronatalitních opatření lze v České republice datovat do r. 2006. Před parlamentními volbami, poslanci napříč politickým spektrem odhlasovali řadu opatření v sociální oblasti. Např. zákon č. 110/2006 o životním a existenčním minimu, vysoké porodné. Následně se ukázalo, že přijatá opatření jsou příliš nákladná, protože meziroční nárůst sociálních výdajů dosáhl 70 miliard korun. Ve srovnání s předcházejícími lety, kdy sociální výdaje rostly tempem 10 – 15 miliard korun ročně, šlo o růst schopný v horizontu tří až pěti let rozpustit celý státní rozpočet v mandatorních výdajích. Následovala proto ekonomická reforma, která sice zcela neeliminovála předcházející opatření, ale významně je omezila, mimo jiné i zvýšením nižší sazby DPH z 5% na 9%. Vláda M. Topolánka byla přinucena prudce zatáhnout za finanční záchrannou brzdu drastickým omezováním výdajů sociálního státu. Nebylo vyhnutí. Hrozil aktuálně scénář, ve kterém pohltil mandatorní výdaje celý státní rozpočet. V tom případě bychom již vládu ani nepotřebovali, protože možnost rozhodování vlády o investicích by byla nulová.

7 Zdůvodňuje, proč rodinná politika nesmí být součástí sociální politiky

Sociologové špatně definují sociální kapitál jako četnost kontaktů na sociálních sítích. Ve skutečnosti jediným autentickým prostředím pro tvorbu sociálního kapitálu je tří generační rodina s ekonomicky aktivními rodiči a na výchově vnoučat se podílejícími prarodiči. Definice sociálního kapitálu je k dispozici na adrese: <http://sociologie.netstranky.cz/socialni-kapital-doplneno.html>

Sociologové, díky zlé definici sociálního kapitálu, udělali z dítěte - plnohodnotného sociálního subjektu - pouhý objekt sociální péče.

Díky tomu existuje mylná představa, že rodinná politika je součástí sociální politiky (Nees A., Rodinná politika není sociální politika, XII. konference o rodinné politice „Rodina jako garant odpovědnosti ve společnosti“, Senát PČR, Praha 2013).

Já tvrdím, že rodinná politika nesmí být součástí sociální politiky. Vidíme dnes všichni důsledky v oblasti negativního pohledu většiny občanů na pracující rodiče a jejich děti, protože: Politika přerozdělování vede ke zneuznání!

Každý si v této souvislosti okamžitě vybaví sociálně neintegrovane skupiny obyvatelstva. Základy zneuznání rodin s dětmi jsou v současném sociálním státu. Převzali jsme z minulého režimu to, co jsme přebírat neměli, určitě ne pro pracující a daně platící rodiče, přídavky na děti, ať jsme je v průběhu let nazývali jakkoliv. Naopak jsme počátkem let devadesátých zavedli v nové daňové soustavě radikální snížení daňového odpočtu na výchovu dítěte. Tím jsme převedli dítě z ekonomické kategorie „Dítě = investice do budoucnosti“ do kategorie „Dítě = sociální událost“. Tak to definoval I. Tomeš, právník a bývalý náměstek na MPSV ČR, který se koncepčně podílel na transformaci sociální politiky. Více v publikaci: Tomeš I., Sociální politika, teorie a mezinárodní zkušenost, Socioklub 2001.

8 Sumarizace a závěrečné konstatování

Není divu, že vymíráme, když vláda nastavila od r. 1993 sociální politiku (daňová reforma), v souladu s tzv. Evropským sociálním modelem, který je genocidní. Komu by se chtělo vychovávat děti jen z peněz, které mají bezdětní pro svoji osobní potřebu. Komu by se chtělo ušetřit tak na sobě samém, ve prospěch výchovy jednoho každého dítěte 1,5 – 2,5 milionu korun, a ve stáří se o dividendy z investic do výchovy dětí podělit v I. důchodovém pilíři s bezdětnými?

Tabulka č. 6: Složení rodin podle počtu dětí (srovnání let 1991 a 2001)

Rodiny úplné	1 dítě	2 děti	3 děti	4 a více	bezdětné
Rok 1991	22,5%	26,7%	5,4%	0,9%	44,5%
Rok 2001	20,3%	22,1%	3,6%	0,7%	53,3%

Zdroj: : Fakta o České republice, ČSÚ 2009, strana 10. Kód publikace: t-1419-09

Poznámka k tab. č. 6: Počet úplných rodinných domácností s nula závislými dětmi razantně ubylo ve sledovaném období.

Dobře situaci charakterizuje M. Spieker (2008): Náklady na výchovu dětí systém téměř ignoruje, funkce rodiny s dětmi je tak přeměněna v „otročení pro cizí bezdětné“.

(Spieker M., Hýčkejme si své děti). Dostupné na adrese: <http://ekonom.ihned.cz/c1-44306230-hyckejte-si-sve-deti>

Bez jasné životní perspektivy, kterou nám musí v základních mantinelech vytvářet sociální stát, nelze zamezit tomu, aby se život mladého člověka nepropadal do životních epizod postrádajících návaznost, vnitřní jednotu a tím i smysl. K nápravě je potřeba udělat jen maličkost. Maličkost z nejtěžších. Změnit myšlenková klišé lidí, kterým bylo doslova vsugerováno přesvědčení, že si odvodem sociálního pojištění spoří na vlastní důchod. Jen na základě překročení vlastního stínu ve svém myšlení je člověk schopen zjistit, že nejde o tragedii neodvratnou, ale snadno napravitelnou smysluplnými, protože systémovými změnami. Změnami, které budou respektovat skutečnou mezigenerační solidaritu, tj. investice pracujících rodičů do budoucnosti. Investice do výchovy dětí. Řešení v obecné podobě – Patta I., Komplexní řešení demografického problému, časopis Demografie 2/2007, str. 117 – 120; Řešení v konkrétní podobě: Patta I., Integrované reformy, důchodová a sociální pro Českou republiku; K dispozici ke stažení na webu ČSSD z adresy: <http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/reformy-2011/pata.pptx>

Literatura

Patta I., Proč nemáme na výchovu dětí, 2007. Dostupné na adrese: <http://nazory.aktualne.cz/komentare/ivo-patta-proc-nemame-na-vychovu-deti/r~i:article:109032/>

Patta I., Sociálně ekonomická hlediska podpory rodin; Dostupné na adrese: <http://www.spov.org/skoly-obnovy-venkova-1/setkani-sov-2014--priprava-strategii-komunitne-vedeneho-mistniho-rozvoje.aspx>

M. Hiršl, Příspěvky Českého státu rodinám na náklady spojené s výchovou dětí, Demografie 2004, 46

Rychtaříková J., Generační plodnost v České republice na základě sčítání 2001, časopis Demografie 4/2003, str. 256

Boldrin, Michele - De Nardi, Mariacristina - Jones, Larry E. Fertility and Social Security. 2005. Massachusetts: National Bureau Economic research, Working Papers 11146

Kuchařová V., Rodičovská péče o děti do 3 let v ČR a ve Francii, VÚPSV 2013).

Rusnok J., Udržitelný penzijní systém. Inovativní přístup, Mladá Boleslav 2004). Dostupné na adrese: https://is.savs.cz/dok_server/slozka.pl?id=1678;download=1967

Potůček M., Místo důchodové reformy v sociálním, ekonomickém a politickém kontextu vývoje země; Konference VŠFS a CESES FSV UK „Důchodová reforma – jak dál?“, Praha 15. 6. 2010).

Dlouhý S., Náklady na dítě? 1,5 mil. Kč! Dostupné na adrese: <http://www.investujeme.cz/naklady-na-dite-1-5-mil-kc/>

Juříčková L., Analýza: Bezdětnost v České republice, 24. 7. 2005. Dostupné na adrese: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=118

B. Burcin a kolektiv v článku Koncept náhradové migrace a jeho aplikace v podmínkách České republiky, Časopis Demografie 03/2007.

Definice sociálního kapitálu je k dispozici na adrese: <http://sociologie.netstranky.cz/socialni-kapital-doplneno.html>

Nees A., Rodinná politika není sociální politika, XII. konference o rodinné politice „Rodina jako garant odpovědnosti ve společnosti“, Senát PČR, Praha 2013)

Tomeš I., Sociální politika, teorie a mezinárodní zkušenost, Socioklub 2001.

Spieker M., Hýčkejme si své děti). Dostupné na adrese: <http://ekonom.ihned.cz/c1-44306230-hyckejte-si-sve-deti>

Patta I., Komplexní řešení demografického problému, časopis Demografie 2/2007, str. 117 – 120;

Patta I., Integrované reformy, důchodová a sociální pro Českou republiku; K dispozici ke stažení na webu ČSSD z adresy: <http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/reformy-2011/pata.pptx>

Kontakt

Ivo Patta

ivopatta@seznam.cz